

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 787/2014-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. novembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť J. F., zastúpeného advokátom JUDr. Richardom Kovalčíkom, Rázusova 1, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Košice I č. k. 20 C 850/1997-417 zo 17. septembra 2010 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 5 Co 313/2010-471 z 30. marca 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. F. o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. novembra 2013 doručená sťažnosť J. F. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 20 C 850/1997-417 zo 17. septembra 2010 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) č. k. 5 Co 313/2010-471 z 30. marca 2011 (spolu ďalej len „namietané rozhodnutia“). Podaním doručeným ústavnému súdu 3. decembra 2013 sťažovateľ svoju sťažnosť argumentačne doplnil.

Z obsahu sťažnosti, jej doplnenia a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ bol účastníkom konania o zaplatenie sumy 1 149,17 € s príslušenstvom vedeného okresným súdom pod sp. zn. 20 C 850/1997, v ktorom sa Ú. (ďalej len „žalobca“) domáhalo od sťažovateľa zaplatenia žalovanej sumy z titulu poplatku z omeškania. Okresný súd vo veci meritórne rozhodol rozsudkom č. k. 20 C 850/1997-417 zo 17. septembra 2010 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“), ktorým zaviazal sťažovateľa zaplatiť žalobcovi poplatok z omeškania v sume 1 308,14 €, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Voči rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom okrem iného poukázal aj na tú skutočnosť, že *„prvostupňový súd vonkoncom neprihliadal pri rozhodovaní na tvrdenia a dôkazy prezentované v konaní zo strany sťažovateľa a svoje rozhodnutie založil na nesprávne zistenom skutkovom stave, čo v konečnom dôsledku viedlo aj k nesprávnemu rozhodnutiu“*. Sťažovateľ v odvolaní odkázal aj na svoju argumentáciu obsiahnutú v písomných podaniach z 5. septembra 2005 a 10. septembra 2010. Krajský súd rozsudkom č. k. 5 Co 313/2010-471 z 30. marca 2011 odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, v ktorom namietal, že odvolací súd neodstránil pochybenie súdu prvého stupňa, ktorý odmietol vykonať sťažovateľom navrhnutý dôkaz. Týmto nesprávnym postupom odvolacieho súdu bola sťažovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. V dôsledku nevykonania sťažovateľom navrhnutého dôkazu konajúce súdy zistili neúplne skutkový stav veci, následne vec nesprávne právne posúdili, pričom sa nevysporiadali s relevantnými námietkami sťažovateľa. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn.

6 Cdo 208/2012 z 31. júla 2013 dovolanie sťažovateľa odmietol ako neprípustné. Rozhodnutie najvyššieho súdu o dovolaní bolo sťažovateľovi doručené 23. septembra 2013.

Podľa názoru sťažovateľa namietanými rozhodnutiami došlo k porušeniu ním označených práv z dôvodu, že konajúce súdy „*nepostupovali vo veci ústavne konformným spôsobom*“. Sťažovateľ v tejto súvislosti bližšie argumentuje:

«Vyššie uvedené práva sťažovateľa boli porušené najmä tým, že porušovatelia:

- nepostupovali v zmysle platnej a účinnej právnej normy,

- sa náležite nevysporiadali so všetkými argumentmi sťažovateľa,

čím sa v konečnom dôsledku dopustili porušenia zásady zákazu denegatio iustitiae (odopretie spravodlivosti).

... porušovatelia v priebehu konania vonkoncom neprihliadali na tvrdenia, dôkazy a návrhy prezentované sťažovateľom a svoje rozhodnutia založili výlučne len na skutočnostiach, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, resp. skutočnostiach, ktoré nevychádzajú z náležite zisteného skutkového stavu...

V konaní pred prvostupňovým súdom bolo jednoznačne preukázané, že sťažovateľ uhradil dňa 30.07.1996 poštovou poukážkou sumu vo výške 218,68 € (6.588,- Sk), ktorá bola určená na vyrovnanie nedoplatku sťažovateľa na anuite 186,42 € (5.616,- Sk) a na dani z nehnuteľnosti 33,26 € (972,- Sk) za obdobie od augusta 1993 až do decembra 1996, do ktorého spadá aj žalované obdobie v rozmedzí od októbra 1993 do septembra 1996...

Vyššie uvedená úhrada sa mala teda zákonite odraziť v dĺžke doby omeškania s platbami na anuitu a na daň z nehnuteľnosti za celé žalované obdobie (október 1993 - september 1996).

... prvostupňový súd vyššie spomínanú skutočnosť vôbec nereflektoval. Aj napriek tomu, že uhradením sumy 218,68 € skončilo omeškanie sťažovateľa s platbami na anuitu a na daň z nehnuteľnosti dňa 30.07.1996, prvostupňový súd stanovil deň skončenia omeškania s uvedenými platbami odlišne na 22.07.1998, ku ktorému dátumu vyčíslil poplatok z omeškania.

... prvostupňový súd pri stanovení výšky poplatku z omeškania z nájomného vychádzal počas celého žalovaného obdobia nesprávne zo súm, ktoré nepredstavujú len nájomné, ale aj platby za služby spojené s užívaním bytu. Aj napriek skutočnosti, že

sťažovateľ na to počas priebehu konania poukázal, prvostupňový súd túto námietku vonkoncom ignoroval a nezaoberal sa ňou.

... s vyššie uvedenými námietkami sa náležite nevysporiadal, a teda starostlivo neprihliadal na všetko, čo vyšlo za konania najavo ani odvolací súd, ktorý tieto len odmietol so strohým odôvodnením, ktoré nielenže nemá žiadnu oporu vo vykonanom dokazovaní, ale je tiež založené na neadekvátnej argumentácii... To sa týka aj posúdenia vzniku škody sťažovateľa konaním žalobcu v súvislosti s porušením povinnosti previesť na sťažovateľa vlastnícke právo k bytu, z ktorej sťažovateľ odvodzoval jednak svoj nárok na započítanie pohľadávky a jednak argument o nesprávnosti nároku na poplatok z omeškania z dôvodu rozporu s dobrými mravmi.

O vyššie uvedenom svedčí okrem iného aj tvrdenie odvolacieho súdu, podľa ktorého: „Z uvedených ust. možno vyvodiť záver, že jednak nebola stanovená žiadna lehota, v ktorej mal žalobca uzavrieť zmluvu o bezplatnom prevedení vlastníctva k bytu a nebytovému priestoru...“. Ako už sťažovateľ poukázal vo svojom dovolaní, tvrdenie odvolacieho súdu je vonkoncom nesprávne, nakoľko zákon č. 182/1993 Z.z. takúto lehotu priamo určuje a skutočnosť, že žalobca neoprávnene neuzatvoril zmluvu o prevode vlastníckeho práva k bytu potvrdil aj právoplatný rozsudok Okresného súdu Košice I zo dňa 14.02.2002, sp. zn. 25C 448/1999.

... porušovatelia pri svojom rozhodovaní nielenže nebrali žiaden ohľad na tvrdenia a dôkazy sťažovateľa, ale ani nevychádzali z platných právnych predpisov, tieto odignorovali a svoje rozhodnutia založili výlučne len na svojich ničím nepodložených názoroch.»

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy sťažovateľ uviedol:

«Porušenie zásady rovnosti účastníkov konania vidí sťažovateľ najmä v tom, že porušovatelia nijakým spôsobom nebrali v úvahu relevantné tvrdenia, resp. dôkazy sťažovateľa a svoje rozhodnutia založili na skutočnostiach, ktoré nemali oporu vo vykonanom dokazovaní. Rovnako porušenie zásady rovnosti účastníkov vidí sťažovateľ aj v znemožnení vykonania dôkazu navrhovaného sťažovateľom, ktorý by mohol mať zásadný

vplyv na preukázanie tvrdení sťažovateľa, a teda v konečnom dôsledku aj na náležité zistenie skutkového stavu.

V nadväznosti na vyššie uvedené sa preto sťažovateľ nemôže stotožniť s názorom odvolacieho súdu, podľa ktorého prvostupňový súd postupoval správne, keď nevykonal dôkaz výpoveďou svedka Ing. A., pretože „výpoveď tohto svedka by v žiadnom prípade nemohla byť podkladom pre posúdenie, či je priama príčinná súvislosť medzi konaním (porušením právnej povinnosti) žalobcu a vznikom škody“....

Výpoveďou sťažovateľom navrhovaného svedka Ing. A. mala byť preukázaná vecná a časová súvislosť medzi konaním žalobcu a následkom (škodou), ktorá vznikla sťažovateľovi. Vykonaním dôkazu výpoveďou uvedeného svedka sa malo preukázať, že tento bol až do roku 2005 záujemcom o kúpu dotknutého bytu, ktorá sa mala uskutočniť dňa 01.07.1999 za podmienky, že sťažovateľ ako nájomca bude mať v čase prevodu byt vo svojom vlastníctve. Súčasne mal byť preukázaný úmysel sťažovateľa previesť byt na uvedeného svedka. Vzhľadom na protiprávne konanie žalobcu, spočívajúce v neprevedení bytu v nájme sťažovateľa do jeho vlastníctva v rozpore s ust. zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v stanovenom termíne, sa kúpa uvedeného bytu Ing. A. nemohla uskutočniť. Následkom toho bol sťažovateľ nútený platiť nájomné a úhrady za plnenia spojené s užívaním bytu, ktoré náklady by mu neboli vznikli, ak by žalobca bez relevantného právneho dôvodu nebránil v prevode dotknutého bytu.

Je neakceptovateľný názor odvolacieho súdu, v zmysle ktorého výpoveď Ing. A. nemôže byť vzatá do úvahy, pretože táto by bola podľa svojho obsahu len „hodnotením alebo odborným vyjadrením.“

... tým, že porušovatelia vylúčili dôkaz, ktorý bol zo strany sťažovateľa navrhnutý na vykonanie a ktorý mal potenciál preukázať rozhodný skutkový poznatok tvrdený sťažovateľom, dopustili sa nielen porušenia zásady rovnosti účastníkov konania, nakoľko znemožnili sťažovateľovi využiť všetky zákonom ponúkané prostriedky procesnej obrany, ale aj zásahu do práva sťažovateľa na spravodlivý proces.»

Podľa názoru sťažovateľa „rozhodnutia porušovateľov, a to predovšetkým rozhodnutie odvolacieho súdu, neobsahujú úplné a výstižné odôvodnenie, nakoľko sa porušovatelia vo svojich odôvodneniach náležite nevysporiadali so všetkými rozhodujúcimi

skutočnosťami pre rozhodnutia vo veci samej“ . Z uvedeného dôvodu sťažovateľ považuje namietané rozhodnutia za „arbitrárne a nepreskúmateľné“ .

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky na súdnu a inú právnu ochranu, právo sťažovateľa podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorým je Slovenská republika viazaná, rozsudkom Okresného súdu Košice I zo dňa 17.09.2010, sp. zn. 20C/850/1997-417, resp. rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 30.03.2011, sp. zn. 5Co/313/2010-471 porušené bolo.

II. Rozsudok Okresného súdu Košice I zo dňa 17.09.2010, sp. zn. 20C/850/1997-417 a rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 30.03.2011, sp. zn. 5Co/313/2010-471 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Košice I na ďalšie konanie.

III. Okresný súd Košice I a Krajský súd v Košiciach sú povinný spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi trovy tohto konania do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého

návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti (vychádzajúc z jej petitu, ktorým je ústavný súd podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný) je sťažovateľom namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu č. k. 20 C 850/1997-417 zo 17. septembra 2010 a rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 313/2010-471 z 30. marca 2011.

Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje najmä na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv [(čl. 2 ods. 2 ústavy) napr. m. m. III. ÚS 2/05, II. ÚS 19/05].

Zákonným predpokladom na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Pri opatrení alebo inom zásahu, ktorým sú aj zbytočné prieskumy v konaní pred všeobecnými súdmi, sa lehota počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Podanie sťažnosti po uplynutí tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako oneskorene podanej (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03, III. ÚS 209/09).

Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že namietaný rozsudok okresného súdu č. k. 20 C 850/1997-417 zo 17. septembra 2010 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 313/2010-471 z 30. marca 2011 nadobudol právoplatnosť 13. júna 2011.

V nadväznosti na uvedené považuje ústavný súd sťažnosť sťažovateľa za oneskorene podanú, keďže mu bola osobne doručená až 20. novembra 2013, teda po uplynutí zákonom o ústavnom súde ustanovenej dvojmesačnej lehoty, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde bez toho, aby sa zaoberal bližšie namietaným porušením jeho v sťažnosti označených práv.

Nad rámec k tomu ústavný súd poznamenáva, že ak by mal lehotu na podanie sťažnosti proti rozsudku krajského súdu považovať za zachovanú, a to v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 52, 53 a 54), podľa ktorej dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu začne plynúť dňom doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní) a je považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, v tomto prípade vo vzťahu k rozsudku krajského súdu (obdobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 69/2010, IV. ÚS 58/01), pri posudzovaní otázky dodržania lehoty na podanie sťažnosti musel vychádzať z doslovného znenia zákona o ústavnom súde a z toho, že ak sťažovateľ uplatnil mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, spôsobilý zabezpečiť ochranu jeho práv, avšak najvyšší súd ho následne odmietne ako neprípustné, mal namietat' vo svojej sťažnosti aj postup dovolacieho súdu, čo však neurobil. Za splnenia uvedenej podmienky, aj keby došlo k situácii, že ústavný súd pochybenie v postupe a rozhodnutí dovolacieho súdu nezistí a porušenie práv sťažovateľa nevysloví, mohol by aj napriek tomu preskúmať súčasne rozhodnutie odvolacieho súdu (porov. napr. III. ÚS 543/2012, IV. ÚS 302/2014).

Ústavný súd bez toho, aby sa tým osobitne zaoberal, už len poznamenáva, že počítanie ustanovenej dvojmesačnej lehoty od doručenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn.

6 Cdo 208/2012 z 31. júla 2013 neprichádzalo v okolnostiach daného prípadu do úvahy, pretože toto rozhodnutie sťažovateľ svojou sťažnosťou nenapáda.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľa v nej uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2014